

Asia: VN/15678/2026

Lausuntopyyntö koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Nykyisessä mallissa syys- ja kevätlukukausi ovat lähes samanpituiset, mutta uudessa mallissa kevätlukukaudesta tulisi huomattavasti pidempi. Koulumaailmassa oppilaiden jaksaminen syyslukukaudella on korkeammalla tasolla kuin kevätlukukaudella. Uudessa mallissa kevätlukukausi pitenisi, mutta vastaavaa tehokkuutta oppimiseen se ei toisi. Esityksellä on kielteinen vaikutus oppilaiden jaksamiseen ja oppimiseen.

Esitettyä muutosta ei voi tehdä erillisenä varhaiskasvatuksesta ja toisen asteen opetuksesta. Muutos siirtäisi myös päättöarvioinnin ajankohtaa eteenpäin, ja tällä olisi vaikutuksia yhteishakuun, opiskelijavalintoihin, opiskelupaikan vastaanottamiseen ja varasijamenettelyihin. Lisäksi kuntien olisi järjestettävä uudelleen esimerkiksi koulukuljetuksia, ruokahuoltoa, opiskeluhuollon palveluja sekä lasten loma-ajan toimintaa.

Lukuvuoden rikkonaisuuden sijaan koulumaailmassa tarvitaan työskentely- ja oppimisrauhaa pitkäjänteiseen oppimiskokonaisuuksiin paneutumiseen.

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallanne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Pienissä kunnissa perusopetuksessa ja toisella asteella on yhteiset opettajat, jolloin perusopetuksen ja toisen asteen on oltava samassa lomarytmissä.

Opiskeluhuollon ja ruokapalveluiden, siivouksen, liikuntapalveluiden, nuorisopalveluiden jne. pitäisi myös siirtyä samaan toimintarytmiin perusopetuksen kanssa.

Jo nyt kouluissa on ongelmana huoltajien anomat vapaat, kun perheet lomailevat loma-aikojen ulkopuolella. Suuri syy lomailuun koulun loma-aikojen ulkopuolella on lomamatkojen edullisuus sesonkien ulkopuolella. Jos lukuvuosi jatkuisi kesäkuulle, monet perheet lomailisivat todennäköisesti kesäkuussa, jolloin Keski- ja Etelä-Euroopassa on hyvät lomasäät ja matkat ovat edullisia. Oppilaiden poissaolot lisääntyisivät siis entisestään.

Koulujen loma-aikojen tiivistyminen eurooppalaiseen sesonkiin heinä-elokuulle nostaisi merkittävästi perheiden matkailukustannuksia sekä kotimaassa että ulkomailla. Tämä asettaisi pienituloiset perheet heikompaan asemaan.

Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Loma-aikojen muuttaminen vaikuttaa etenkin työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamiseen. Muutos voi lisätä perheiden eriarvoisuutta riippuen mm. siitä, kuinka joustavasti työnantajat pystyvät sopeutumaan uusiin koulu-aikoihin. Koulunkäyntiajan lisääminen vuoden valoisimpaan aikaan ei ole loppuun asti ajateltu ratkaisu.

Lomaviikon lisääminen huhtikuulle voi aiheuttaa ongelmia alakouluikäisten lasten hoitojärjestelyihin, koska muodostuu uusi vapaajakso työssäkäyvien kesälomakauden ulkopuolelle.

Koulumaailman aikatauluja ei tulisi lähtökohtaisesti pohtia matkailun näkökulmasta.

Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

Vastustamme esitettyä loma-aikamallia. Esitetyn mallin aiheuttamat haitat työn ja perhe-elämän yhteensovittamiselle, oppilaiden oppimiselle ja jaksamiselle sekä hallinnolliset haasteet koulutuksen järjestäjälle ylittävät mallista saatavat hyödyt. Vaikutuksia toisen asteen koulutukseen ei ole mietitty riittävästi. Esimerkiksi ennen yo-kirjoituksia järjestettäviä kertausopintoja ei ehdittäisi lukiossa järjestää, vaan opiskelijat aloittaisivat käytännössä syyslukukauden lähes suoraan yo-kirjoituksilla.

Kesäloman siirrosta ei aiheudu oppilaille riittävästi todennettuja hyötyjä.

Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Kyseinen malli ei ratkaise kevätlukukauden kuormitusongelmaa. Malli muuttaisi loma-aikoja vain vähän, mutta aiheuttaisi merkittävän hallinnollisen työtaakan ja lisäisi työn organisoinnin haasteita. Jo nykyisellään on mahdollista lisätä vapaapäiviä helatorstain yhteyteen, mikäli koulutuksen järjestäjä niin päättää.

Esitetyssä mallissa ollaan tarpeettomasti muuttamassa koulumaailman selkeää ja toimivaa rakennetta.

Muut mahdolliset huomiot muistiosta.

Perusopetuksen kesäloma-aikojen muuttamisesta tulisi tehdä laaja lapsivaikutusten arviointi.

Koululaisten lomien siirtäminen ja mahdollisen huhtikuun lomaviikon lisääminen kevätlukukauteen ei lisää huoltajien lomapäiviä eikä muuta sitä, että huoltajien kesälomakausi sijoittuu edelleen touko-syyskuulle. Perusopetuksen kesälomien siirto ei lisää perheiden mahdollisuuksia viettää yhteistä kesälomaa vaan aiheuttaa perheille lastenhoito-ongelmia huhtikuulle sekä vaikeuttaa perheiden yhteisten kesälomamatkojen tekemistä kesäsesongin kalleimpien viikkojen aikana.

On järkevämpää pitää lukuvuosi mahdollisimman tehokkaana oppimisen ja palautumisen kannalta. Jos lukuvuoden kesto pidennetään pitkälle alkukesään, on vaarana, että kesäkuun aikainen koulunkäynti ei ole enää tehokasta ja oppimistuloksia kehittävä.

Suanto Eveliina
Sonkajärven kunta